

Fleiri ferðir í hesi öldini – og serliga í tríatiárunum – vóru búskaparkreppur um allan heim við herjandi arbeiðsloysi og vinnulívstroti.

Í sjeytiárunum kom aftur ólag á heimsbúskapin, og eru trupulleikarnir bara øktir – øll áttati- og nítiárin, soleiðis at nú eru meira enn hálvthundrað milliónir menniskju arbeiðsleys bara í Europa. Í USA er ikki mætari fyri ikki at tala um triðja heimin, har nógva-staðni valdar beinleiðis neyð og hungur, m.a. tí at ongar sosialar skipanir er, sum kundu bøtt um.

Onki land, heldur ikki stóru og ríku ídnaðarlondini, eru sloppið undan aleiðingunum av hesi seinastu kreppu, sum serliga gjørdi vart við seg hin dagin, tá ið virðisbræva-marknaðirnir um nærum allan heim fóru um koll. Eisini lond, sum vanliga hava megnað at skákað sær undan arbeiðsloysi – t.d. Svøríki og Ísland – hava í lötuni ilt við at fóta sær í hesum vandamáli.

Tað er sagt fleiri ferðir fyrr, at búskapargongdin í Føroyum stóran part av hesari tíðini hevur verið øvugt henni uttan um okkum – serliga í seksti-, sjeyti- og áttatiárunum; men í lötuni hava vit so nakrar av hesum somu trupulleikum at dragast við, og draga teir vaksandi arbeiðsloysi í kjalarvørr.

Búskaparviðurskipti

Álvarsamasti trupulleiki okkara er lítla rávørutífeingið, og tað kenst serliga meint í lötuni, nú ið stovnar nir undir Føroyum eru serliga veikir. Hetta bótist bara við frægari gagnnýtslu og virðisøking og at sýna hugflog til at finna aðrar vinnuvegir.

Ein bati – fyribils – er at keypa fisk til virkingar í Føroyum; men veruliga loysnin verður bara rokkinn, um vit megna at loysa úr hafti tað meirvirðið, ið er innilæst í okkara dygdar-rávøru, bæði feskari óviðgjørdari og viðgjørdari til hægri virðisstig, tá ið hon beinleiðis røkkur sjálvum brúkanum.

Tað, at vit vita, at okkara rávøra goymir størri virði, er ein fortreyt, vit hava fram um aðrar, ið er í slíkum búskapartrupulleikum og vit.

Stóra nettoskuldin til út-lond er annar høvuðsrupulleiki, sum vit kortini nú virka okkum burtúr. Gjaldsjavnaavlopið í 1991 gjørdist heilar 414 mió. kr. og merkir hetta, at skuldin minkaði. Tó ikki sama tal – tí kurstap er staðfest – men samanlagt minkaði skuldi 325 mió. kr. til 8.192 mió. kr. Fyrstu ferð í 20 ár hava vit niðurgoldið skuld okkara.

Løgmaður um búskaparviðurskiptini í ólvsøkurøðuni:

Virka meira beinleiðis til brúkaran

»Tað, at vit vita, at okkara rávøra goymir størri virði, er ein fortreyt, vit hava fram um aðrar, ið er í somu búskaparligu trupulleikum sum vit. Hetta meirvirði má loysast úr hafti.«
Løgmaður segði:

Lítla rávørutífeingið er størsti trupulleikin í lötuni. Hetta bótist bert við frægari gagnnýtslu og virðisøking og við hugflogi til at finna aðrar vinnuvegir, segði løgmaður.

raksturinn.

Vandin fyri, at privat skuld varð flutt í landskassan, var sera stórur við teim stuðuls-, vedhalds- og kreditstýringsskipanum, vit høvdu sjeyti- og áttatiárin. Almenna skuldin er tí vaksin úr 447 mió. kr. í 1987 upp í 2.187 mió. kr. í 1991.

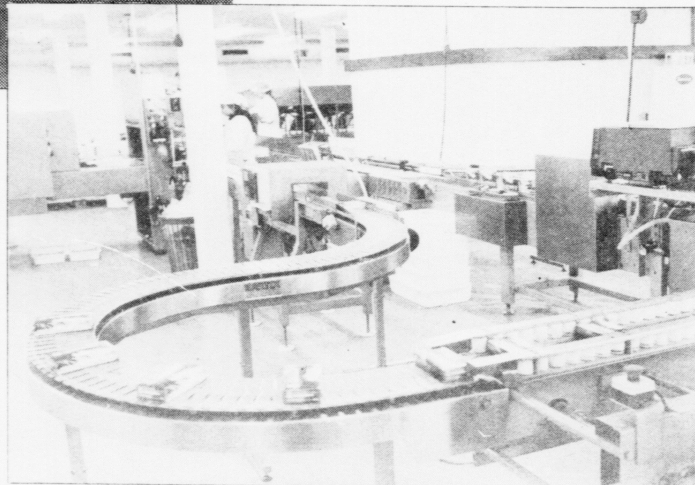
Kunnu vit komandi árin minka skuldina munandi, fer hitt almenna kortini at kunna greiða eina nakað størri lánsbyrðu enn nú. Her veldst tó um, um málsetningur landsstýrisins at venda rakstrarhalli lands-

kassans til avlop, verður rokkinn. Hetta eydnast ikki í 1992. Fíggarlógin fyri 1992 hevði 92 mió. kr. í halli; men higartil í har hava inntøkur landskassans ikki staðið mót, og einstakar útreiðslur vorðnar størri. Tiltøk til at halda hallinum for-svarliga vórðu tí sett í verk í mai, tá ið nakrar útreiðslu-skerjingar og inntøkulógir vóru samtyktar.

Landsbankin

Lógin um landsbanka er broytt, og viðtøkurnar eru eisini broyttar. Samstarvs-avtala millum landsstýrið og landsbankin er gjørd. Veruliga virksema landsbankans kann byrja nú. Umframt at virka sum lánsútvegari til landskassan – hetta hevur landsbankin gjørt seinastu 4 árin – fer hann at vera bankasamband landskassans og eisini at hava samskipti við privatu peningastovnamar. Herumframt fer landsbankin at gera samfelagsligar gjalds-föriskanningar og ráðgeva og samskipa uttanlands-lán-tøku hjá almennum myndugleikum og stovnum, í-roknað kommunum.

Vørumerkingin má stímbrastr, segði lögmaður m.a.

Gongdin higartil í ár talar fyri einum gjaldsjavna-avlopi eisini í ár, hóast neyvan so stórum sum í 1991, tí útflutningurin er lakari og innflutningurin størri – í hvussu so er í tølum, nú skrásetingin er neyvari. Tollinntøkurnar benda tó ikki á, at innflutningurin veruliga er farin at vaksa aftur.

Enn er ov tíðliga at meta um endalig út- og innflutningstøl í 1992 eila um niðurskrivingina í lánnum uttanlands, hon er tengd at aftur-

gjaldingarforleikanum hjá privatum vinnuvirkjum og at endurfíggingum við eigaraskifti í vinnuni; men niðurskrivingin av privatari skuld verður rættiliga stór í ár.

Almenna skuldin minskar ikki í ár, m.a. tí at enn verða nøkur vedhaldsútleiga at fígga við lántøku, og líkviditetsstøðan sum heild – serliga tann hjá peningastovnunum – leggur trýst á hitt almenna um at útvega líkviditet til samfelags-